

HELLIGÅNDEN

INDHOLD

- Helligånden i Bibelen
- Helligånd og livsånde
- Helligånden i bekendelserne
- Helligåndens plads i treenigheden
- Helligåndens gerning
- Helligånden og de andre religioner
- Helligånden og kirken
- Grundtvigs helligåndsteologi

HELLIGÅNDEN I BIBELEN

- Guds Ånd svævede over vandene (1. Mosebog kap. 1)
- Guds Ånd taler gennem profeterne
- Ånden ved Jesu dåb
- Missionsbefalingen (Mt. Kap. 28)
v19 Gå derfor hen og gør alle folkeslagene til mine disciple, idet I døber dem i Faderens og Sønnens og Helligåndens navn,

HELLIGÅND OG LIVSÅNDE

- Mennesket og andre levende væsener lever, fordi de ånder. Ånden er livsånden.
- Er Helligånden og livånden det samme?
- Irencæus
- Hvad betyder det, hvis Helligånden og livånden er det samme?
- Hvad betyder det hvis Helligånden og livånden er forskellige?

HELLIGÅNDEN I BEKENDELSERNE

Apostolikum: Vi tror på Helligånden, den hellige, almindelige kirke, de helliges samfund, syndernes forladelse, kødets opstandelse og det evige liv.

Nikænum: Og på Helligånden, som er Herre, og som levendegør, som udgår fra Faderen og fra Sønnen, som tilbedes og æres tillige med Faderen og Sønnen, som har talt ved profeterne. Og på én, hellig, almindelig og apostolisk kirke. Jeg (vi) bekender én dåb til syndernes forladelse og forventer de dødes opstandelse og den kommende verdens liv.

HELLIGÅNDEN I TREENIGHEDEN

Østkirken. En selvstændig guddommelig person med samme guddommelige substans som Faderen og Sønnen (jf. de kappadokiske fædre).

Helligånden kommer til at spille en afgørende rolle i østskirkens teologi (jf. theosis-tanken).

Vestkirken. Kærlighedens bånd mellem Faderen og Sønnen (jf. Augustin)

Helligånden spiller en tilbagetrukket rolle i vesterlands teologi. (Bemærk: Ingen selvstændig artikel om Helligånden i CA, jf. dog CA 5).

Filioque: Helligånden udgår fra Faderen **og fra Sønnen.**

HELLIGÅNDENS GERNING

Helligånden universaliserer (geografisk og kronologisk) den inkarneredes gerning

- Helligånden *åbenbarer* Gud for mennesket.
- Helligånden bringer frelsen: der er en dyb indre sammenhæng mellem soteriologi på den ene side og pneumatologien på den anden side.
- Hvordan konkretiseres udsagn som disse: Hvad betyder det *konkret*, at Helligånden åbenbarer Gud? Hvad betyder det *konkret*, at Helligånden bringer frelsen? Pneumatologien bringer teologien fra fortiden ind i nutiden – eller gør den?

HELLIGÅNDENS GERNING

- Heraf følger i traditionel mainstream forståelse temaer som Helligånden og kirken, Helligånden og sakramenterne, Helligånden og embedet osv.
- I mere marginale teologiske retninger følger også temaer som Helligånden og Omvendelse / helbredelse / profeti mm., eller f.eks. et tema som Helligånden og menneskers befrielse.

HELLIGÅNDENS GERNING

Filioque

- Kan Helligånden virke uafhængigt af Kristus og kirken?
- Hvordan? Naturlig åbenbaring mm.
- Helligånden og de andre religioner

HELLIGÅNDEN OG KIRKEN

- Den gnostiske krise og aflukningen for nye autoritative skrifter
- Montanismen
- Middelalderkirkens hierarki og Helligånden (Frans af Assisi, katharerne o.a.)
- Reformationstidens sværmere
- De moderne nutidige karismatiske bevægelser
- Virker Helligånden stadig?

GRUNDTVIGS HELLIGÅNDSTEOLGI

I al sin glans nu stråler solen,
livslyset over nåde-stolen,
nu kom vor pinselilje-tid,
nu har vi sommer skær og blid,
nu spår os mer end englerøst
i Jesu navn en gylden høst.

I sommernattens korte svale
slår højt fredskovens nattergale,
så alt, hvad Herren kalder sit,
må slumre sødt og vågne blidt,
må drømme sødt om Paradis
og vågne til vor Herres pris.

GRUNDTVIG

Det ånder himmelsk over støvet,
det vifter hjemligt gennem løvet,
det lufter lifligt under sky
fra Paradis, opladt på ny,
og yndig risler ved vor fod
i engen bæk af livets flod.

Det volder alt den Ånd, som daler,
det virker alt den Ånd, som taler,
ej af sig selv, men os til trøst
af kærlighed med sandheds røst,
i Ordets navn, som her blev kød
og fór til Himmels hvid og rød.

GRUNDTVIG

Opvågner, alle dybe toner,
til pris for menneskets forsoner!
Forsamles, alle tungemål,
i takkesangens offerskål!
Istemmer over Herrens bord
nu menighedens fulde kor!

I Jesu navn da tungen gløder
hos hedninger så vel som jøder;
i Jesus-navnets offerskål
hensmelter alle modersmål;
i Jesu navn udbryder da
det evige halleluja.

GRUNDTVIG

Vor Gud og Fader uden lige!
Da blomstrer rosen i dit rige,
som sole vi går op og ned
i din Enbårnes herlighed;
thi du for hjertet, vi gav dig,
gav os med ham dit Himmerig.
N.F.S. Grundtvig 1843 og 1853.